

SZLACHETNOŚĆ PRAWD

BHIKKHU BODHI

e-mail: sasana.pl@gmail.com
website: <http://sasana.wikidot.com>

Szlachetność Prawd

Bhikkhu Bodhi

Najbardziej popularnym i szeroko znanym sformułowaniem Nauki Buddy, jest to, które Budda sam ogłosił podczas Pierwszego Kazania w Benares; sformułowanie Czterech Szlachetnych Prawd. Budda twierdzi, że te prawdy zawierają streszczenie wszystkich najważniejszych informacji, których potrzebujemy na ścieżce do wyzwolenia. Mówił On, że podobnie jak ślady stóp słonia, będąc bardzo duże, mieszczą w sobie odciski stóp wszystkich innych zwierząt, tak samo Cztery Szlachetne Prawdy, z powodu swego szerokiego zakresu, zawierają w sobie wszystkie doskonałe i korzystne nauki. Jednak, kiedy wielu przedstawicieli Buddyzmu poświęca uwagę wyjaśnianiu zawartości Czterech Prawd, bardzo rzadko wyjaśniają, dlaczego nazywają się one Szlachetnymi Prawdami. A właśnie to opisowe słowo „szlachetny,” pokazuje nam, dlaczego Budda zdecydował się nauczać w ten specyficzny sposób, i ten sam termin pozwala nam doświadczyć, nawet z daleka, unikalnego smaku przenikającego całą doktrynę i dyscyplinę Przebudzonego.

Słowo “szlachetny”, lub ariya jest używane przez Buddę w celu wskazania na szczególny typ osoby, której wykreowanie jest celem Jego nauczania. W swych rozprawach Budda klasyfikuje ludzkie istoty w dwie główne kategorie. Po jednej stronie są puthujjanas, światowi ludzie, należący do większości, których oczy wciąż pokryte są kurzem skałań i iluzji. Po drugiej stronie są ariya, szlachetni, duchowa elita, która zyskuje swój status nie dzięki urodzeniu się takim, społecznej pozycji czy duchowym autorytetom, lecz poprzez swoją wewnętrzną szlachetność charakteru.

Nie jest tak, że te dwa główne typy są oddzielone od siebie poprzez nieprzekraczalną przepaść, a każdy z nich zamknięty jest w mocno zapieczętowanej przegrodzie. Przez serie awansów można wznieść się z najciemniejszych poziomów ślepego światowego człowieka uwięzionego w lochu egotyizmu i samolubstwa, przez poziom cnotliwego światowego człowieka, u którego ziarna wiedzy zaczęły kiełkować, następnie przez pośrednie poziomy szlachetnych uczniów aż po doskonałe indywiduum znajdujące się na szczycie całej skali ludzkiego rozwoju. To jest arahant, wyzwolony, ten, który zaabsorbował oczyszczającą wizję prawdy tak głęboko, że wszystkie jego skalania zostały zgaszone, a wraz z nimi, wszelka podatność na cierpienie.

Ponieważ ścieżka prowadząca od zniewolenia do wolności, od światowego życia do duchowej szlachetności, jest stopniową ścieżką, wymagającą stopniowej praktyki i stopniowego postępu, nie jest to jednolite kontinuum. Postęp zachodzi poprzez stopniowe kroki, i w pewnym punkcie – punkcie oddzielającym stan światowej osoby od stanu szlachetnego – pojawia się przerwa, która musi zostać przekroczona, nie po prostu, poprzez stawianie kolejnego kroku, lecz poprzez wykonanie skoku, poprzez przeskoczenie z jednej strony na dalszy brzeg. To decydujące wydarzenie w wewnętrznym rozwoju praktykującego, radykalny przeskok, który przenosi ucznia od sfery i linii światowców, do sfery i linii szlachetnych, zachodzi właśnie dzięki przeniknięciu Czterech Szlachetnych Prawd. To pokazuje nam, dlaczego cztery prawdy odkryte przez Buddę, nazywane są Szlachetnymi Prawdami. Są one Szlachetnymi Prawdami, ponieważ kiedy przeniknęliśmy je do samego rdzenia, kiedy uchwyciliśmy ich prawdziwe znaczenie i sens, wyrwamy się ze statusu światowej osoby i zyskujemy status szlachetnego, przechodząc z bez-twarzowego

tłumu do społeczności uczniów Błogosławionego, zjednoczeni poprzez unikalną i niepodważalną wizję.

Jednak zanim przenikniemy te Prawdy, jakkolwiek nie bylibyśmy ozdobieni duchowymi cnotami, nie jesteśmy jeszcze w bezpiecznym miejscu. Nie jesteśmy odporni na cofanie się, nie jesteśmy jeszcze zabezpieczeni uwolnieniem, nie jesteśmy niezwyknięci w kroczeniu ścieżką. Cnoty światowca są słabymi cnotami. Mogą one wzmocnić się lub osłabnąć, mogą rozwinąć się lub zaniknąć, i zależnie od ich siły, możemy wznieść się lub spaść podczas naszego ruchu poprzez cykle stawania się. Kiedy nasze cnoty są obfite, możemy wznieść się w górę, i spocząć w szczęściu pośród bogów; kiedy nasze cnoty zmniejszą się, lub nasza zasługa zostanie wyczerpana, możemy wsiąknąć w marne głębiny.

Jednak z przeniknięciem tych Prawd, przeskakujemy przez przepaść, która oddziela nas od rangi szlachetnych. Oko Dhammy otwiera się, wizja prawdy jest odkryta, i chociaż decydujące zwycięstwo nie zostało jeszcze odniesione, ścieżka do ostatecznego celu znajduje się pod naszymi stopami i najwyższa ochrona przed zniewoleniem, widnieje na horyzoncie. Ten, który pojmuje Prawdy, zmienia ród, przechodzi ze sfery światowych ludzi do sfery szlachetnych. Taki uczeń nie może upaść niżej, do rangi światowców, nie może stracić wizji Prawdy, która zaświeciła mu przed okiem. Postęp w kierunku ostatecznego celu, kompletnego wykorzenia ignorancji i pragnienia, może być powolny lub szybki; może to przyjść łatwo lub w wyniku ciężkiej walki. Jednak niezależnie od tego jak dużo czasu może to zająć, niezależnie od tego, jak łatwe to dla niego będzie, jedno jest pewne: uczeń, który zobaczył nieskazitelną jasność Czterech Szlachetnych Prawd nigdy nie spadnie w dół, nigdy nie straci statusu szlachetnego, i jest w drodze do osiągnięcia ostatecznego owocu arahata w najwyższej siedmiu kolejnych żywotach.

Powodem, dla którego przeniknięcie Czterech Szlachetnych Prawd może nieść ze sobą niezniszczalną szlachetność ducha są czterema zadaniami, które szlachetne prawdy kładą na nas. Biorąc te zadania za wyzwanie w naszym życiu – nasze wyzwanie jako wyznawcy Oświeconego- na którymkolwiek stopniu rozwoju jesteśmy, możemy awansować aż do niezniszczalnej przenikliwości szlachetnych.

Pierwsza Szlachetna Prawda, Prawda o cierpieniu, jest do pełnego zrozumienia: zadanie, które nam stawia to całkowite jej zrozumienie. Znakiem rozpoznawczym szlachetnych jest to, że nie płyną bezmyślnie za strumieniem życia, lecz starają się zrozumieć egzystencję od samego środka tak uczciwie i przenikliwie jak tylko jest to możliwe. Również dla nas ważnym jest abyśmy zastanowili się nad naturą naszego życia. Musimy próbować badać głębokie znaczenie egzystencji, której granicami są z jednej strony narodziny, a z drugiej śmierć, pomiędzy którymi ta egzystencja podlega wszystkim typom cierpienia wymienionym przez Buddę w Jego rozprawach.

Druga Szlachetna Prawda, odnośnie powstawania, lub przyczyny cierpienia, kładzie na nas zadanie zaniechania. Szlachetny jest nim, ponieważ zainicjował proces eliminowania skałań, przyczyn cierpienia, i my również, jeśli zależy nam na osiągnięciu poziomu szlachetnych, musimy być przygotowani na stawianie oporu uwodzicielskim przynętom skałań. Podczas gdy wykorzenie pożądania, może przyjść wyłącznie z ponadświatowymi osiągnięciami, nawet na światowej drodze naszego codziennego życia możemy uczyć się wyrzekania się pospolitych manifestacji skałań, i poprzez gorliwą samo-observację stopniowo rozluźnić

ich uścisk na naszym sercu.

Zadanie, które implikuje Trzecia Szlachetna Prawda, wygaśnięcie cierpienia, to bezpośrednie doświadczenie. Mimo że Nibbana, wykorzenie cierpienia, może być osobiście zrealizowana jedynie przez szlachetnych, zaufanie, jakie kładziemy w Dhammę jako naszego przewodnika życia pokazuje nam, co powinniśmy wybrać jako ostateczny cel, jako naszą ostateczną podstawową wartość. Kiedy już raz uchwyciliśmy fakt, że wszystkie uwarunkowane rzeczy na świecie, będąc nietrwałymi i pozbawionymi substancji, nigdy nie będą w stanie dać nam pełnej satysfakcji, możemy zmienić nasz cel na nieuwarunkowany element, Nibbanę, lub Bezśmiertelność, i sprawić, że ten cel stanie się punktem, wokół którego będziemy porządkować nasze codzienne wybory i troski.

Na koniec, Czwarta Szlachetna Prawda, Szlachetna Ośmioraka Ścieżka, daje nam zadanie do wykonania. Szlachetni uzyskali ten status poprzez rozwijanie Ośmiorakiej Ścieżki, i podczas gdy Oni są pewni, że nigdy nie zboczą ze ścieżki, nauka Buddy daje nam dokładne instrukcje, jak podążać ścieżką, kończącą się na płaszczyźnie szlachetnych. Jest to ścieżka, która rodząc wizje, rodząc wiedzę, wiedzie do wyższego poznania, oświecenia i Nibbany, koronującą osiągnięcia szlachetności.

Tekst do bezpłatnego rozpowszechniania. Możesz wydrukować kopię tego tekstu na własny użytek. Możesz przeformatować ten dokument i w tak zmienionej formie rozprowadzać na komputerach lub w sieciach komputerowych, pod warunkiem, że dostęp oraz dalsza dystrybucja pozostaną bezpłatne. W każdym innym wypadku zastrzeżę się wszelkie prawa.

Oryginał można znaleźć na tej stronie: http://www.accesstoinsight.org/lib/authors/bodhi/bps-essay_20.html

Źródło: BPS Newsletter cover essay no. 20 (Winter 1991-92).

Copyright © 1992 Buddhist Publication Society

Access to Insight edition © 1998

Redakcja portalu tłumaczeń buddyjskich: <http://SASANA.PL/>

Tłumaczenie: Moktak

Redakcja polska: Hermit

